

POLITYKA PRZECIWDZIAŁANIA I ZWALCZANIA NADUŻYĆ FINANSOWYCH INSTYTUCJI POŚREDNICZĄCEJ PROGRAMU OPERACYJNEGO WIEDZA EDUKACJA ROZWÓJ DLA DZIAŁANIA 2.17 SKUTECZNY WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

I. Wprowadzenie

Celem niniejszego dokumentu (dalej: *Polityka*) jest kształtowanie kultury uczciwych zachowań oraz propagowanie informacji na temat zapobiegania nadużyciom finansowym i ich wykrywania, w związku z pełnieniem przez Ministra Sprawiedliwości funkcji Instytucji Pośredniczącej (dalej: IP) w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (dalej: PO WER).

IP pragnie być postrzegana jako **przeciwna nadużyciom finansowym i korupcji** w sposobie prowadzenia swojej działalności. Od wszystkich członków personelu zaangażowanego w realizację zadań IP oczekuje się przestrzegania norm prawnych, etycznych i moralnych na najwyższym poziomie, zasad rzetelności, obiektywizmu i uczciwości.

II. Terminologia

Nadużycie finansowe - zgodnie z art. 1 *Konwencji w sprawie ochrony interesów finansowych WE* jest to jakiegokolwiek umyślne działanie lub zaniechanie naruszające interesy finansowe Wspólnot Europejskich w odniesieniu do wydatków, polegające na:

- 1) wykorzystaniu lub przedstawieniu fałszywych, nieścisłych lub niekompletnych oświadczeń lub dokumentów w celu sprzeniewierzenia lub bezprawnego zatrzymania środków z budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich lub budżetów zarządzanych przez Wspólnoty Europejskie lub w ich imieniu,
- 2) nieujawnieniu informacji, mimo istniejącego obowiązku w tym zakresie, w celu sprzeniewierzenia lub bezprawnego zatrzymania środków z budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich lub budżetów zarządzanych przez Wspólnoty Europejskie lub w ich imieniu,
- 3) niewłaściwym wykorzystaniu takich środków do celów innych niż te, na które zostały pierwotnie przyznane.

Nieprawidłowość - zgodnie z art. 2 pkt. 36 *Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013* oznacza każde naruszenie prawa unijnego lub prawa krajowego dotyczącego stosowania prawa unijnego, wynikające z działania lub zaniechania podmiotu gospodarczego zaangażowanego we wdrażanie EFSI, które ma lub może mieć szkodliwy wpływ na budżet Unii poprzez obciążenie budżetu Unii nieuzasadnionym wydatkiem.

Korupcja – działanie, zaniechanie lub składanie obietnic, w wyniku których naruszone zostały przepisy prawa, w celu uzyskania, w sposób bezpośredni lub pośredni, nienależnych korzyści majątkowych lub osobistych, przekazanych, obiecanych lub domniemyanych.

Konflikt interesów - należy przez to rozumieć konflikt, o którym mowa w artykule 61 *Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, a także uchylającego rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012*, który stanowi, że:

„1. Podmiotom upoważnionym do działań finansowych w rozumieniu rozdziału 4 niniejszego tytułu oraz innym osobom, w tym również organom krajowym na dowolnym szczeblu, uczestniczącym w wykonaniu budżetu w ramach zarządzania bezpośredniego, pośredniego

i dzielonego, w tym również w odnośnych działaniach przygotowawczych, a także w audycie lub kontroli, zakazuje się podejmowania jakichkolwiek działań, które mogą spowodować powstanie konfliktu ich interesów z interesami Unii. Podmioty te muszą również podejmować odpowiednie środki, aby zapobiegać powstaniu konfliktu interesów w ramach funkcji wchodzących w zakres ich odpowiedzialności, oraz aby zareagować na sytuacje, które obiektywnie można postrzegać jako konflikt interesów.

2. W przypadku gdy istnieje ryzyko konfliktu interesów w odniesieniu do członka personelu organu krajowego, dana osoba kieruje sprawę do swojego przełożonego. W przypadku gdy takie ryzyko istnieje w odniesieniu do pracowników objętych regulaminem pracowniczym, dana osoba kieruje sprawę do odpowiedniego delegowanego urzędnika zatwierdzającego. Odpowiedni przełożony lub delegowany urzędnik zatwierdzający potwierdzają na piśmie, czy stwierdzono konflikt interesów. W razie stwierdzenia istnienia konfliktu interesów organ powołujący lub odpowiedni organ krajowy zapewniają, aby dana osoba zaprzestała jakichkolwiek działań w danej kwestii. Odpowiedni delegowany urzędnik zatwierdzający lub odpowiedni organ krajowy zapewniają, aby wszelkie dalsze stosowne działania zostały podjęte zgodnie z mającym zastosowanie prawem.

3. Do celów ust. 1 konflikt interesów istnieje wówczas, gdy bezstronne i obiektywne pełnienie funkcji podmiotu upoważnionego do działań finansowych lub innej osoby, o których mowa w ust. 1, jest zagrożone z uwagi na względy rodzinne, emocjonalne, sympatie polityczne lub związki z jakimkolwiek krajem, interes gospodarczy lub jakiegokolwiek inne bezpośrednie lub pośrednie interesy osobiste”.

III. Realizowane działania

Zgodnie z *Porozumieniem w sprawie realizacji POWER 2014-2020* zawartym 13 stycznia 2015 r. pomiędzy Ministrem Infrastruktury i Rozwoju (Instytucją Zarządzającą PO WER), a Ministrem Sprawiedliwości (IP dla działania 2.17 w ramach Osi Priorytetowej II PO WER), IP zobowiązana jest m.in. do wprowadzenia skutecznych i proporcjonalnych środków zwalczania nadużyć finansowych uwzględniających stwierdzone rodzaje ryzyka (§ 2 ust. 1 pkt 15 Porozumienia). Szczegółowe obowiązki IP w tym zakresie zostały określone w części dokumentu *Nieprawidłowości i odzyskiwanie kwot nieprawidłowo wykorzystanych* (§ 19 - 21 Porozumienia).

W związku z powyższym IP wdrożyła procedury dotyczące wykrywania i zwalczania nadużyć finansowych i korupcji w ramach *Instrukcji wykonawczych IP*, stanowiących załącznik nr 1 do *Polityki*.

W celu umożliwienia obiektywnego i bezstronnego podejmowania decyzji przez pracowników, niezależnie od powiązań rodzinnych, względów emocjonalnych, sympatii politycznych lub jakichkolwiek innych wspólnych interesów z interesantem, wskazano procesy szczególnie narażone na wystąpienie konfliktu interesów, tj.:

- przeprowadzanie zamówień publicznych,
- wybór projektów do dofinansowania,
- rozpatrywanie środków odwoławczych,
- prowadzenie kontroli,
- informowanie o nieprawidłowościach,
- weryfikacja wniosków o płatność, poświadczeń i deklaracji wydatków,
- wydawanie decyzji administracyjnych.

Instrukcje wykonawcze IP uwzględniają działania mające na celu zapobieżenie powstawaniu konfliktu interesów i służące zachowaniu bezstronności, m.in. poprzez zobowiązanie osób realizujących działania mogące skutkować powstaniem konfliktu interesów, takie jak wybór projektów oraz kontrola i weryfikacja wniosków o płatność do podpisywania oświadczeń o bezstronności, a także zobowiązanie osób realizujących zamówienia publiczne do podpisywania oświadczeń, o których mowa w art. 56 ustawy Pzp.

Ponadto w *Instrukcjach wykonawczych IP* przewidziano stosowanie zasady „drugiej pary oczu”, weryfikacji i zatwierdzania zadań przez bezpośredniego przełożonego, a także zapewnienie odpowiedniego podziału zadań w IP.

Zasady prowadzenia polityki antykorupcyjnej w Ministerstwie Sprawiedliwości określa Zarządzenie nr 234/15/BO Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 października 2015 r. w sprawie zasad prowadzenia polityki antykorupcyjnej w Ministerstwie Sprawiedliwości (dalej: Zarządzenie). Jego przepisy obowiązują wszystkich pracowników jednostki, w tym pracowników zaangażowanych w działania Instytucji Pośredniczącej. Zarządzenie stanowi załącznik nr 2 do *Polityki*.

W Biurze Bezpieczeństwa Ministerstwa Sprawiedliwości utworzono Wydział Bezpieczeństwa Informacji i Przeciwdziałania Korupcji zajmujący się m.in. koordynowaniem działań związanych z zapobieganiem korupcji, w tym działań związanych z realizacją rządowych strategii i programów dotyczących przeciwdziałania korupcji.

W Intranecie Ministerstwa Sprawiedliwości zamieszczono zakładkę *Polityka antykorupcyjna*, w której, określono sposoby zgłaszania informacji o zagrożeniach korupcyjnych i zachowaniach o znamionach korupcji, odnoszących się do Ministerstwa oraz jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Sprawiedliwości lub przez niego nadzorowanych.

Przedmiotowe zgłoszenie może być przekazane:

- ustnie lub pisemnie Dyrektorowi Biura Bezpieczeństwa MS,
- pocztą elektroniczną na adres antykorupcja@ms.gov.pl,
- przesyłką pocztową na adres Ministerstwa Sprawiedliwości,
- osobiście w Biurze Podawczym Ministerstwa Sprawiedliwości.

W zakładce znajdują się również poradniki i rekomendacje dotyczące przeciwdziałania korupcji oraz linki do szkoleń antykorupcyjnych opracowanych przez CBA.

IV. Obowiązki pracowników IP

Za codzienne zarządzanie ryzykiem nadużyć finansowych i przeciwdziałanie konfliktowi interesów w ramach zadań IP odpowiadają pracownicy IP, zgodnie z oceną ryzyka nadużyć finansowych oraz w sposób wskazany w *Instrukcjach wykonawczych IP*.

Szczegółowe obowiązki i zadania dotyczące zwalczania nadużyć finansowych o charakterze korupcyjnym w MS określa *Zarządzenie*.

V. Zgłaszanie nadużyć finansowych o charakterze korupcyjnym

Pracownicy IP zgłaszają informację nt. podejrzenia występowania nadużyć finansowych o charakterze korupcyjnym Dyrektorowi Biura Bezpieczeństwa, w sposób i w trybie określonym w *Zarządzeniu*, a także innym podmiotom, w sposób i w trybie opisanym w *Instrukcjach wykonawczych IP*.

VI. Zgłaszanie nadużyć finansowych niemających znamion korupcji

Pracownicy IP zgłaszają informację nt. podejrzenia występowania nadużyć finansowych niemających znamion korupcji w sposób i w trybie opisanym w *Instrukcjach wykonawczych IP*.

VII. Środki zwalczania nadużyć finansowych

IP wprowadzi proporcjonalne środki zwalczania nadużyć finansowych w oparciu o dokładną ocenę ryzyka nadużyć finansowych. Działania będą realizowane zgodnie z *Instrukcjami wykonawczymi IP, Zarządzeniem* i aktami wewnętrznymi MS.

Pracownicy IP będą zobowiązani do zapoznania się z tymi dokumentami.

Pracownicy IP zostaną przeszkoleni z zakresu zwalczania nadużyć finansowych i korupcji.

VIII. Wniosek

Nadużycie finansowe może objawiać się na wiele różnych sposobów. IP będzie stosować politykę zakładającą zero tolerancji dla nadużyć finansowych i korupcji, z wykorzystaniem systemu kontroli, zaprojektowanego tak, aby zapobiegał nadużyciom finansowym i wykrywał je w możliwie największym stopniu, a także korygował ewentualne skutki zaistniałych nadużyć.

Polityka oraz Instrukcje wykonawcze IP będą poddawane przeglądowi i uaktualniane.

ZASTĘPCA DYREKTORA
Departamentu Strategii i Funduszy Europejskich

Monika Żuberek